

Evropské výzvy ke snižování nehodovosti seniorů, v Česku byly 3 z 10 usmrcených osob starší 65 let

9.11.2023 - Lukáš Kadula, Veronika Valentová | Centrum dopravního výzkumu

Evropská unie a vlády členských států musí přizpůsobit politiku bezpečnosti silničního provozu potřebám stárnoucí populace, zvýšit bezpečnost starších chodců a cyklistů pomocí bezpečné a dobře chráněné infrastruktury a zároveň zajistit, aby starší řidiči automobilů nebyli diskriminováni pouze na základě svého věku. To jsou hlavní závěry nové zprávy, kterou zveřejnila Evropská rada pro bezpečnost dopravy (ETSC) a která osvětluje zranitelnost starších účastníků silničního provozu a vyzývá ke komplexnímu přístupu k zajištění jejich bezpečnosti a zároveň podporuje aktivní cestování a nezávislost.

Zpráva upozorňuje na zvýšené riziko úrazu, kterému čelí lidé ve věku 65 let a více při dopravních kolizích ve srovnání s mladšími věkovými skupinami. Kolize, které mohou mít pro mladší lidi mírnější následky, mohou mít pro starší lidi vážné a někdy i fatální následky vzhledem k jejich zvýšenému riziku úmrtí spojenému s fyzickými dopady.

Navzdory těmto problémům zpráva zdůrazňuje, že aktivní cestování přináší řadu zdravotních výhod, které často převažují nad potenciálními riziky zranění na silnicích a vystavení znečištěnému ovzduší. Výzkum naznačuje, že tyto zdravotní výhody jsou obzvláště výrazné u starších věkových skupin, kterým pomáhají udržovat fyzickou kondici, snižovat riziko chronických onemocnění a zvyšovat celkovou pohodu. Výzvou pro komunitu zabývající se bezpečností silničního provozu je zlepšit bezpečnost těchto aktivních způsobů dopravy, zejména pro starší osoby.

Jenny Carsonová, spoluautorka zprávy, uvedla: "Vzhledem k tomu, že evropská populace stále stárne, zdůrazňuje tato zpráva potřebu komplexního přístupu k bezpečnosti silničního provozu starších lidí, který by vyvažoval bezpečnostní opatření s výhodami aktivního cestování, nezávislosti a mobility."

Hlavní zjištění zprávy:

Zpráva rovněž upozorňuje na často přehlížený problém pádů chodců v rámci silničního systému a zdůrazňuje význam vedení záznamů o těchto událostech pro podporu aktivní mobility a zvýšení bezpečnosti chodců na silnicích.

Pokud jde o starší řidiče, zpráva naznačuje, že lékařské prohlídky na základě věku nemusí důsledně předcházet vážným kolizím a mohly by vést k přesunu ke zranitelnějším způsobům dopravy, když starší řidiči přestanou řídit. Dřívější studie dospěly k závěru, že specifické zdravotní potíže, zneužívání návykových látek, duševní poruchy, epilepsie a cukrovka jsou důležitějšími faktory než věk a ovlivňují řidiče všech věkových kategorií.

Toto zjištění je aktuální, protože Evropská komise nedávno v návrhu revize pravidel EU pro řidičské průkazy navrhla, aby všichni řidiči po dosažení věku 70 let podléhali pravidelným lékařským kontrolám. ETSC tvrdí, že takové plošné pravidlo je diskriminační. Místo toho by lékaři měli používat screeningový protokol pro všechny věkové skupiny, aby upozornili na zdravotní potíže, které by mohly ovlivnit způsobilost k řízení.

Zpráva zdůrazňuje význam dobře udržované a bezpečné silniční infrastruktury, opatření ke zklidnění dopravy a signalizovaných přechodů pro chodce pro zvýšení bezpečnosti starších účastníků silničního provozu.

V období účinnosti Strategie BESIP 2021-2030 (1/2021-10/2023) bylo na pozemních komunikacích v České republice v důsledku dopravních nehod usmrceno 1 241 osob, z toho 361 osob ve věku 65+ let. Senioři se tak na všech usmrčených osobách podíleli 29 %. Z pohledu jednotlivých kategorií bylo nejvíce seniorů usmrceno jako řidičů osobních automobilů (40,4 %), chodců (22,4 %) a cyklistů (13,9 %). Senioři a starší řidiči jako viníci jsou sledované kategorie z pohledu KPI Strategie BESIP, obě však bohužel ve sledovaném období patří k nejméně uspokojivým KPI (viz <https://www.cdv.cz/vizenula>). Ve vztahu ke stanoveným předpokladům bylo staršími řidiči jako viníky usmrceno o více než 36 % více osob (227 vs. 167), v případě seniorů (následky) o téměř 22 % více osob (361 vs. 297).

„Přestože se senioři na všech usmrčených podíleli v Česku 29 %, v kategoriích zranitelných účastníků silničního provozu, tedy chodců 36 % (81 z 224) a u cyklistů dokonce téměř 40 % (50 z 127). Zde je nutné zaměřit pozornost a apelovat především ve vztahu k obezřetnosti při pohybu v silničním provozu, používání reflexních prvků, ale také nepřeceňování vlastních sil,“ uvádí Veronika Valentová z Centra dopravního výzkumu, která se na zprávě ETSC za Českou republiku podílela a dodává: *„V případě cyklistů si nelze nevšimnout vzrůstající popularity elektrokol. Od letošního roku máme díky spolupráci s Policií v ČR v naší aplikaci Dopravní nehody v ČR, která je veřejně dostupná na webu [nehody.cdv.cz](https://www.cdv.cz), rozlišeny mj. jízdní kola a elektrokola. Zatímco u jízdních kol (bez pomocného motorku) činil v období leden-říjen podíl zraněných seniorů 22 %, u elektrokol to bylo 38 %.“*

Co ve zprávě ETSC mj. zaznělo za Českou republiku?

[1] ETSC. 2023. Balancing safety and independence: ETSC report highlights road safety challenges faced by older road users. Dostupné z: <https://etsc.eu/balancing-safety-and-independence-etsc-report-highlights-road-safety-challenges-faced-by-older-road-users>

<https://www.cdv.cz/tisk/evropske-vyzvy-ke-snizovani-nehodovosti-senioru-v-cesku-byly-3-z-10-usmrce-nych-osob-stars-65-let>